

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/242/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7619200399
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ludvika Bodnárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7619200399.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ludviky Bodnárovej a členiek senátu JUDr. Diany Chlebovič Solčányovej a JUDr. Marianny Hraboveckej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti Q. X. nar. XX.X.XXXX a N. nar. X.X.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad detí rodičov Z. Q. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v M. č XX a Q. Q. nar. X.X.XXXX bývajúceho na A. ul. č. XXX v X. nad A. zastúpeného advokátskou kanceláriou Ján Buroci, s.r.o. so sídlom na ul. Za Šestnástkou č. 17 v Spišskej Novej Vsi v konaní o návrhu otca na zníženie výživného o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 15.4.2019 č.k. 3P/17/2019 - 36 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh otca na zníženie výživného a o trovách účastníkov konania rozhodol tak, že žiaden z nich nemá právo na ich náhradu.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie povinný otec s návrhom, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V podanom odvolaní poukázal na svoje majetkové pomery, ktoré sú minimálne a odôvodňujú zníženie výživného. Tvrdil, že má dlh na sociálnom poistení vo výške 10 000 Eur a zdravotnom poistení vo výške 3 000 Eur. Nevlastní žiadnen hodnotný hnutel'ny alebo nehnuteľný majetok, okrem nehnuteľnosti, ktorá je v BSM s matkou maloletých, a ktorá je predmetom opakovanej dražby, nakoľko o ňu nemá nikto záujem. Ďalej uviedol, že je voči nemu vedených množstvo exekučných konaní. Konštatoval, že konajúci súd bol objektívne presvedčený o splnení dôvodov na zníženie výživného, ale návrh zamietol s poukazom na všeobecné odkazy o povinnosti rodičov vyživovať svoje deti. Uvedené nie je v súlade s ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého má súd brať na zreteľ schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného rodiča. Výsledkom napadnutého rozhodnutia je skutočnosť, že sa bude ďalej zadlžovať.

3. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že s jeho odvolacími dôvodmi nesúhlasí a zdôraznila, že otec si svoju vyživovaciu povinnosť riadne neplnil a ani neplní. Dlhy, na ktoré sa otec odvoláva sú spôsobené jeho vlastným pričinením a je neprípustné, aby maloleté deti doplácali na jeho neschopnosť a špekulatívnosť. Vo vzťahu k nehnuteľnosti patriacej do BSM uviedla, že ju otec dostal do dezolátneho stavu a tým sa stala nepredajnou a zdôraznila, že všetky jej pokusy o vyporiadanie boli neúspešné pre jeho pasivitu a neochotu.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Poukázal na to, že matka zabezpečuje mal. deťom riadnu výchovu a starostlivosť, pričom otec sa o deti nezaujíma, resp. sa zaujíma len sporadicky. Konštatoval, že v konaní nebola preukázaná žiadna prekážka, ktorá by bránila otcovi vykonávať pracovnú činnosť s reálnou mzdou a vyslovil názor, že otec sa zámerne vyhýba pravidelne platenému zamestnaniu a výhod, ktoré z neho vyplývajú.

5. Otec v odvolacej replike poprel tvrdenia matky o tom, že by neplatil výživné a zdôraznil, že čiastočné platby priznala v konaní aj matka. Konštatoval, že ich spoločná nehnuteľnosť chátrala rokmi neužívania a neudržiavania v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov. Ďalej tvrdil, že sa práci nevyhýba, je zárobkovo činný ale nie podľa predstáv matky alebo kolízneho opatrovníka. Pokiaľ chcel kolízny opatrovník poukázať na princíp potenciality, tak by musel mať súd preukázané, že existujú reálne voľné miesta na trhu práce vo vybranom regióne a aká mzda ku pracovnej činnosti zodpovedá, no ani to by nezmazalo jeho hlboké zadĺženie a neriešiteľnú finančnú situáciu.

6. Matka vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedla, že sa s ním stotožňuje a navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

7. Matka v odvolacej duplike zopakovala svoje doterajšie vyjadrenia, na ktorých zotrvala.

8. Ďalšie vyjadrenia neboli podané.

9. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

12. Podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

13. Podľa § 391 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a novo rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať.

14. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 65 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 66 CMP v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je možné potvrdiť ani zmeniť a je potrebné ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie je zníženie výživného od povinného otca pre X. nar. XX.X.XXXX a N. nar. X.X.XXXX naposledy určeného rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 4.5.2016 č.k. 15P/240/2015 - 23.

16. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu.

17. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

18. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

19. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

20. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté

dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Podľa ods. 3 ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

21. Podľa § 78 ods. 1 Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery.

22. V zmysle súdom prvej inštancie aplikovaného ustanovenia § 78 Zákona o rodine i v spojení s ustanovením § 121 CSP, dohody i súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a trvanie dávok, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine teda umožňuje prelomenie prekážky res iudicata pri rozsudkoch odsudzujúcich na plnenie v budúcnosti splatných dávok, ktoré sú prípadmi clausula rebus sic stantibus (výhrada, že sa nezmenia podmienky, na základe ktorých súd určil rozsah plnenia). Hmotno-právnu podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom je zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Podstatná zmena pomerov musí byť v súdnom konaní dostatočne preukázaná, takže súd musí preto podrobne skúmať pomery na strane účastníkov v čase pôvodného rozhodnutia o výživnom a porovnať ich s aktuálnymi pomermi. Povinnosťou súdu je predovšetkým podrobne porovnať zmenu odôvodnených potrieb na strane dieťaťa (detí) vo vzťahu k primeranosti určeného výživného, životnej úrovne rodičov s poukazom na vek, zdravotný stav, schopnosť starať sa o seba, pravidelné, ako aj náhodné výdavky dieťaťa (detí) v súvislosti so školskou dochádzkou, zdravotnou starostlivosťou, ako aj jeho kultúrnymi, športovými a inými voľno-časovými aktivitami. Rovnako na strane povinných osôb súd musí porovnávať a preukazovať ich aktuálne schopnosti, možnosti a majetkové pomery za účelom ich porovnania s pomermi v čase ostatného rozhodovania, aby mohol dospieť k záveru buď o podstatnej zmene pomerov, prípadne k záveru, že k zmene pomerov nedošlo, a to v súvislosti s príjmami rodičov, počtom ich vyživovacích povinností, osobných a materiálnych pomerov v nadväznosti na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, vedomosti, pracovné skúsenosti, ako aj situáciu na trhu práce a podobne. Majetkové pomery treba posudzovať komplexne, nakoľko zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu, a jednak jeho životný štandard, ktorým sa prezentuje navonok.

23. Odvolací súd posúdením všetkých relevantných skutočností vo vzťahu k predmetu konania dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa neriadil dôsledne ustanovením § 36 CMP, pretože nezistil všetky okolnosti významné pre rozhodnutie o zmene výživného, najmä riadne nevyhodnotil a neposúdil zmenu pomerov tak u maloletých detí, ako aj u otca, a v ich vzájomnej súvislosti. Súd prvej inštancie síce okrem ďalších právnych predpisov odcitoval i ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine, avšak citované ustanovenie vôbec nevyložil a ani na predmetnú vec neaplikoval, keď z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, či a akým spôsobom zisťoval okolnosti rozhodujúce pre pôvodne stanovené výživné, ktoré bolo určené rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 4.5.2016 č.k. 15P/240/2015 - 23. Konštatuje, že súd prvej inštancie mal pripojený spisový materiál sp.zn. 15P/240/2015 a jeho povinnosťou bolo z predmetného spisového materiálu zistiť okolnosti rozhodujúce pre pôvodne stanovené výživné a až na základe takto spoľahlivo zistených okolností podstatných pre určenie výživného mohol dospieť k záveru, či došlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcej zmenu pôvodne určeného výživného. Nie je postačujúcim v tomto smere konštatovanie súdu prvej inštancie v bode 19. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, že otec bol v čase poslednej úpravy výživného, v čase podania návrhu mal ukončenú živnostenskú činnosť a v čase rozhodovania opätovne vykonáva živnostenskú činnosť s tým istým predmetom podnikania, pričom dlhy na sociálnom poistení a na verejnom zdravotnom poistení mal v čase poslednej úpravy a má aj v čase rozhodovania.

24. Nedostatkom odôvodnenia zakladajúcim vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia je, že súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie z hľadiska zásady potenciality príjmov a uspokojil sa s faktickým stavom, ktorý posúdil ako objektívny dôvod pre zníženie výživného (bod 20. odôvodnenia) a následne v rozpore s týmto konštatovaním predmetný návrh zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa dôsledne nevysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a svoj myšlienkový postup dostatočne nevysvetlil s poukazom na všetky skutkové zistenia, predovšetkým vo vzťahu k zrušeniu živnosti otca, preto odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto podstatnej časti je založené na domnienkach, v dôsledku čoho absentuje účel odôvodnenia rozhodnutia, ktorým je preukázanie jeho správnosti a odôvodnenosti. Odvolací súd je toho názoru, že z takto vykonaného dokazovania ani zo zisteného skutkového stavu nie je možné vyhodnotiť a posúdiť schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami mal. detí, v dôsledku čoho nie je zachované ani

právo detí podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov, nakoľko životná úroveň povinného rodiča nie je zrejmá, teda závery súdu prvej inštancie o rozhodujúcich skutočnostiach sú nezrozumiteľné a nedostatky odôvodnenia zakladajú vady nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Odvolací súd považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že bez ohľadu na to, či súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výživnom a jeho zmenách vychádza z reálne zisteného príjmu alebo zistený skutkový stav posudzuje v zmysle princípu potenciality, je vždy nevyhnutné príjem povinného rodiča vyčíslieť, prípadne určiť rozpätie, v ktorom sa nachádza tak, aby jeho vyživovaciu povinnosť bolo možné posúdiť na základe jeho reálnych a objektívnych schopností, možností a majetkových pomerov.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené sa prejednávajúca vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

26. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu na zníženie výživného podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b), a c) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

27. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie dostatočne zistiť skutočný stav veci v naznačenom smere, prípadne v širšom rozsahu, ak sa ukáže byť potrebným. Dôsledne zistiť a vyhodnotiť zmenu pomerov nie len na strane maloletých, ale aj na strane povinného otca, za tým účelom vyhodnotiť zmenu jeho príjmu, zistiť či sa otec od poslednej úpravy dobrovoľne vzdal výhodnejšieho zamestnania a z akých dôvodov, posúdiť jeho výdavky, uviesť, ktoré z nich považoval za nevyhnutné, a na ktoré neprihliadal. Na základe zisteného skutkového stavu posúdiť, či sú tu dôvody, pre posúdenie schopností, možností a majetkových pomerov z hľadiska princípu potenciality alebo nie. Za predpokladu posúdenia zisteného skutkového stavu v zmysle princípu potenciality, potencionalny príjmy povinného rodiča vyčíslieť, opäť vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie odôvodniť podľa ust. § 220 ods. 2 CSP tak, aby jeho závery vyplývali zo zisteného skutkového stavu a úvahy, ktorými sa riadil pri rozhodnutí boli preskúmateľné a logicky správne.

28. Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 zák.č. 160/2015 Z.z.)

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je :

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.